

BEHÇET ÇELİK • Yolun Gölgesi

Can Yayınları, 2017 (2 baskı)

İletişim Yayınları 2901 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 508

ISBN-13: 978-975-05-2924-5

© 2020 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2020, İstanbul

EDITÖR Emre Bayın

KAPAK Suat Aysu

KAPAK İLLÜSTRASYONU Seda Mit

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Celal Galip

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BEHÇET ÇELİK

Yolun Gölgesi

BEHÇET ÇELİK 1968'de Adana'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgül* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazalımız* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010), *Kaldığımız Yer* (2015) ve *Yolun Gölgesi* (2017) adlı öykü kitaplarının yanı sıra *Dünyanın Uğultusu* (2009), *Suluk Bir An* (2012) ve *Belleğin Girdapları* (2019) adlı romanları, *Sınıfın Yenisi* (2011) adlı gençlik romanı ve *Çantasızlar Kampı* (2016) adlı çocuk romanı ile *Ateşe Atılmış Bir Çiçek/Yazarlar, Kitaplar, Okuma Notları* (2012) isimli deneme kitabı yayımlandı. Doğup büyüdüğü Adana'yla ilgili yazılardan oluşan *Adana'ya Kar Yağmış* adlı kitabı derledi (2006). Barış Bıçakçı ve Ayhan Geçgin'le edebiyat üzerine yazışmalarından oluşan *Kurbaçalara Inanıyorum* 2016'da yayımlandı. Öykü, deneme ve çevirileri çeşitli gazete, dergi ve seçkilerde yayımlanan Çelik, 1989'da Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü'ne, *Gün Ortasında Arzu*'yla 2008'de Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Diken Ucu*'yla 2011'de Haldun Taner Öykü Ödülü'ne, *Kaldığımız Yer*'le 2015'te Türkân Saylan Sanat Ödülü'ne layık görüldü.

www.behcetcelik.com

Naime'ye...

İÇİNDEKİLER

<i>Yolun gölgesi</i>	9
<i>Sahilde un çuvalları</i>	19
<i>Dil azabı</i>	29
<i>Hebû tune bû</i>	39
<i>Dirlik kaybı</i>	49
<i>Şehrin bütün sokaklarını</i>	62
<i>Derinin altı</i>	73
<i>Babamın adı</i>	85
<i>Köşedeki çay ocağı</i>	95
<i>Mühür</i>	101
<i>Balkon konuşması</i>	107
<i>Önemsizleştirici</i>	113
<i>Başka bir yerin yüzeyi</i>	119
<i>Başka zaman</i>	125

Yolun gölgesi

Öylesine cansız öylesine fersiz uyanmıştı ki kızlarıyla eşine şaka yollu, “Sonunda beni de kendinize benzettiniz,” demek bile gelmedi içinden. Başka bir gün nasıl da südürürdü bunu, uzattıkça uzatırdı. Bu sabah tatsız, münasebetsiz bir şaka gibi göründü gözüne; ağzını açmak –gülümsemek için bile olsa– çok zor geldi, hoş, bunu yapabilse sesinin çıkacağından umudu yoktu. Alelacele hazırladığı tostları sessizce tabaklara bırakıp çayları doldurdu, hiçbirini çağırmasına, seslenmesine gerek kalmadı, teker teker gelip oturdular, tek kelime etmeden. Aralarında gene de en iştahlısı Engin’di, kızlar ağızlarına zorbela attıkları lokmaları uzun uzun çiğneyip yuttular, eşi Nilgün’se çayını yudumlarırken tostunu bir ısırık bile almadan peçeteye sarıp çantasına attı, gün içinde acıkırsa yiyecekti. Sabahları kızlarıyla eşinin ne yeme ne konuşma istekleri olmasına çoktan alıştı ama bu sabah onun da yoktu. Sessizliğinin dikkat çekip çekmediğini bilemedi, hiçbirini üzerinde durmadı, her şey olması gerektiği gibiydi sanki.

En dilli oldukları üç-dört yaşlarındayken kızların ileri-de annelerine benzemeyeceği umuduna kapılırdı, yanıldı-

ğını anlaması uzun sürmedi, birkaç yıl içinde sessizleştiler, civıltılarını, kavgalarını günün sonraki saatlerine bıraktılar; anneleri gibi güneş tepeye yaklaştıkça çiçek açar oldu onlar da. Birileri cihaz yerleştirip evlerini dinleyecek olsa, sabahları tek başına yaşadığını sanabilirler. Bu sabahsa kimse yoktu evde, maaile tatile çıkmışlardı kış ortasında.

Başka sabahlarda neler yapmaz oysa. Gördüğü rüyayı anlatır, kızlarının saçlarına başlarına, giysilerine, şuna buna takılır, tıraş olurken dinlediği sabah haberlerinden özet geçer, o gün neler yapmayı planladığından söz eder. Soru sorar, şarkı mırıldanır, step dansına ya da ay yürüyüşüne benzediğini düşündüğü bir şeyler yapar, onu dinlemediklerini bilir, yanıt da vermezler bir şey sorduğunda. Kendisini açık unutulmuş bir radyo gibi hisseder bazen, ama bundan gocunmaz. Rahatsız olmadıklarını bilir, hatta alttan alta eğlediklerini, eğlenceye katılamasalar da. Bazı sabahlarsa ipin ucunu kaçırdığında, sağlı sollu yükselen, “Baba ya”lar, “Engin, yeter ama”lar üzerine susup köşesine çekilir, palyaçom-su bir yüz, ağladı ağlayacak mimiklerle, kaşlarını küsmüş gibi çatıp dudaklarını büzerek kâh önüne kâh az önce kendisine çıkışanlara bakar, iki elinin işaretparmaklarını burnunun ucunda birbirine değdirir. Eskiden onun bu hallerini fark edince en azından gülümseyen kızlar da oflayıp puflar oldu nicedir, eh, yaşları on beş, on yedi artık.

Bu kadar sessiz (yüzlerine söylemeye dili varmasa da, içinden geçirdiği gibi “sabah huysuzu”) olmasalar, Engin sabah coşkusu, sabah tuluatını bu kadar abartmazdı belki de. Neyse ki yıllar içinde birbirlerinin huyuna suyuna alıştılar. Binde bir büyük kız, haline mi acır, o saatte o da ayrı bir sese, rengine ihtiyaç mı duyar, bilinmez, babasının mırıldandığı şarkıya salondaki aynada saçını düzeltirken kafasını hafifçe sallayarak ya da ayaklarını usulca oynatarak eşlik eder, aynadan bakarlar birbirlerine o zaman, göz kırparlar. Küçük

kızla annesi sessizliğin herhangi bir ânında çoktan buluşmuş, öbür ikisindeki uyumu fark edemeyecek kadar sabahın sükûnetine kapılmış, kaptırmışlardır.

Öbürlerindeki “sabah huysuzluğu”nun da bir uyum meselesi olduğuna kanaat getirdi yıllar içinde. Uyku âleminde gündüz âlemine hemen geçemiyorlar. Rüyalarının hiç de sessiz sakin olmadığını bilir, kaç gece bağırarak uyanmıştır Nilgün, korkarak kimlerden kaçtığını, kimleri kovladığını, neler olup bittiğini, dura düşüne, ikide birde az önce söylediklerini yeni hatırladığı bir ayrıntıyla düzeltip başa alarak anlatmıştır – günün ilerleyen saatlerinde, uyandığında değil. Rüyalar hareketli, koşturmacalı da olsa, demek apayrı, sepsessiz bir âlemde oluyor insan geceleri, bazılarının sabahına da taşıyor, izi çıkıyor, gölgesi vuruyor bu sessiz âlemin. Uyumsuzluklarındaki uyumu bozmak istemiyorlar, evin içinde buna yeltenen biri olduğunda kaşlarını çatıp onu susturmaya çalışmaları bundan.

Gün boyu sürmez bu halleri, Engin çıldırabilir öyle olsa, evcek yeniden bir araya geldiklerinde her kafadan bir ses çıkar, aynı ailenin sabahki halini bilenler görse inanamaz. Engin, Nilgün’den alışkın olduğu için sabahları neden böyle olduklarını kızlara pek sormamıştır. Onunla daha evlenmeden önce kim bilir kaç kez konuştular bunu – asla sabahları değil tabii ki. “Mutsuzluktan değil,” derdi Nilgün her seferinde, yemin billah ederdi, “canım da sıkılmıyor, ama böyleyim işte.” Engin, gece yattıktan sonra bir kusurunun, bir kabahtının mi Nilgün’ün aklına takıldığını, sabah bu yüzden mi morali bozuk uyandığını sorduğunda güler geçerdi. “Alış artık benim böyle uyanmalarına, üzerine alma lütfen.” Üzerine alması gereken bir şey olduğunda mutlaka söylemesi için söz verdirirdi, ama birkaç sabah sonra onu gene sessiz, gene kaşları çatık bulduğunda içindeki telaşa engel olamazdı. Bunca yıldan sonra bile, bu duruma alıştığını ne kadar iddia

etse de, hâlâ bir kuşku olmuyor değil içinde. Bu konu seyrek olarak açıldığında bazen Nilgün’le kızlar da ona sabah sabah bu enerjiyi nereden bulduğunu sorarlar. Bu soruyla daha bir coşar, sorduklarına soracaklarına pişman eder.

“Uyanmışız, gün gene doğmuş, tamam, bu sabah biraz karanlık doğmuş, biraz da ıslak ve soğuk, ama doğmuş. Nefes alıyoruz, sevinelim, dans edip şarkı söyleyelim.”

Buna benzer söylevlerini yüzlerini buruşturup esneyerek ya da bıyık altından gülererek dinlerler. “Tamam, babacığım, anlaşıldı,” derler, bazen de, “Hatırlat, öğlene doğru ben de sevineceğim, şimdi uğraşamayacağım.”

Engin’in samimi düşünceleri değildir söyledikleri. Bir insanın sabah uyandığında böyle şeyler hissetmesinin ancak senaryosu kötü yazılmış filmlerde mümkün olacağını düşünür, ama bunun gevezeliğini yapmak hoşuna gider. Aslında kendisi de sabahları ne demeye böyle “fıkır fıkır” olduğunu tam olarak bilmez, bazen böyle yapmadığı takdirde yataktan çıkmayı bile beceremeyeceğinden korkar, bazen bunları sabah jimnastiği ya da ısınma hareketleri olarak düşünür – hiçbir şey yapmamaktan, öbürleri gibi sessizce durmaktan yeğdir en nihayetinde. Bir de her şeye rağmen, diyelim o gün işle ilgili bir dolu sıkıntının onu beklediğini bilse bile, kızlarının ve eşinin yanında olmak ansızın kanını kaynatır. Yüzleri asık, henüz pek de uyanmışa benzemeyen bu dünya güzeli üç varlığın ruh hallerini değiştirmeyi görev bilir, öbürleri onun bu halinin, temasının, düşen çenesinin yapmak istediklerinin tam tersi sonuç verdiğini söyleseler de...

Belki Engin’in bu sabahki keyifsizliğinde de gecedен taşan bir şeyler vardı, ama tek bir görüntü hatırlamıyordu rüyalarından, görüp görmediğinden de emin değildi. Nilgün’le birlikte kahvaltı masasını toplarken bir an soluklanmak için oturduğu mutfak iskemlesinden hiç kalkmak istemediğini,

hatta hiç kalkamayacağını hissettiği sırada bu halinin başka bir nedeni olabileceğini düşündü: Yol sürüyordu, sabahına düşen gecenin değil, yolun gölgesiydi. Bir dizi toplandı için birkaç günlüğüne gittiği, uzak bir sınır şehrinden dün akşam dönmüştü.

Yolda olmak sarsıntılıdır, yanımızda yöremizdeki –hatta içimizdeki– her şey bir daha asla yerine oturmayacakmış hissi vererek sallanır, sarsılır. Yahu, az önce tam buradaydın –boşluksuzdun, milyonlarca yıllık saadet arayışının nihayetinde yerini bulmuştun– ne oldu, ne değişti de kımlıdayıp duruyorsun, diye sormaya kalksa insan, yanıtı yoktur; ya da kendi kendine, “Yoldasın işte, bilmiyor musun, yoldayken her şey değişir, kımlıdar kıpırdar, yerinden oynar, hâlâ bunu mu soruyorsun?” diyerek geçiştirmeye çalışır, bilisiz, görü-süz –sözümona– bir bilge edasıyla. Hele bir varalım, dengimizi, bohçamızı çözelim, pılımızı pırtımızı saçalım, ayaklarımızı pabuçlarımızdan çıkartıp uzatalım; bir süre daha gövdeden kopmuş kertenkele kuyruğu gibi titreyeceğimizi bilsek de, sonrasında bütün sarsıntılar diner nasılsa, der, sonlu şeyler, bir an, o an pek tatlı görünür gözüne, sonluluklarında da var bir huzur, bizde, bizimkinde neden olmasın? Buna yakın bir şeyler sezer gibi olsa da sormaz, dillendirmez.

Çok zaman gövdemiz durmuş, menzile varmış, ruhumuz durmamış, varamamış olur; çenemiz düşer o zaman, yolu, sarsıntısını konuşarak sürdürürüz, sözü uzatışımız, dallandırıp budaklandırışımız, uykusu gelmiş çocukların dağınık zihinleriyle bedenlerindeki, ha düştü ha düşecekler korkusuyla yüreğimizi ağzımıza getiren sarsaklığı, dengesizliği andırır. Sözlerimizdeki sıçramaları başta takip etmeye çalışırken bunun beyhudeliğini sezenlerin gözlerine yerleşen usancı fark etmez, doludizgin sürdürürüz. Tanık olduklarımızı, yol boyu gözümüze, burnumuza, içimize ilişenleri, göz kirası istediklerimizi, yiyip içtiklerimizi, bize söylenenleri,

itiraf, ifşa edilenleri, bunları yapanlar hakkında başkalarından duyduklarımızı birbirine dolayarak, birindeki ayrıntıyı öbürüne ondakini bir başkasına karıştırarak anlatır dururuz.

Engin'in sabah teması da yoldan gelenin halini andırıyor olabilir. Bir uyum uğraşydı onca şamata. Nilgün'le kızlar hareketsizleşerek, o ise çırpınarak uyumlanmaya çalışıyordu güne. Yol küt diye bitmiyordu, varılmıyordu öyle hemen, varmış olmak varıldığı anlamına gelmiyordu. Gün, güneşin doğmasıyla ya da uyanmakla başlamıyordu.

Bu kez Engin'in dönüşü de farklı olmuş, öbürlerinin sabah hallerini andırmıştı. Gitti, gördü, döndü, gövdesi durdu, çulu çaputu yıktı, ruhu da –varsa– hiç yola çıkmamış gibi çöktü odanın bir köşesine. Sessizliğini yorgunluğuna verdiler. “Çay alır yorgunluğunu,” dedi Nilgün, bir bardak bile içmek gelmedi içinden. Herkes çayı şekersiz içtiğinden çıngırtısı yoktu kaşıkların, kaşıklar da yoktu. “Siz ne zamandır şekersiz içiyorsunuz yahu?” diye sordu kızlara. Gidip dönmüş değil de yeni gelmiş gibi hissetti bir an kendini. Birkaç yıldır böyleymiş. Beteri, daha önce de sorduğunu söyledi büyük kızı, demek hafızaya almamış.

Dönüş yolunun hiç ummadığı kadar yordüğünü düşünüp, “Varıp yatayım,” dedi, hak verdiler, öpücük eşliğinde. Odadan çıkarken aklına geldi, hallerini hatırlarını sordu. Bunu geldiğinde sorup sormadığını bilemedi, öbürleri de yüzüne vurmadılar. Aynymış, iyilermiş, birkaç günde ne değiştirmiş. Sonuncusunu en küçükleri söyledi –yaşı bunu gerektirir– bu tanıdıkta işte, insana her şeyin yolunda gittiğini, bir şeylerin çok da değişmediğini bazen kendisine çemkirenler hissettirir böyle.

Uykusunu almadığı söylenemezdi, çok uyumuştı hatta, üstelik deliksiz, kütük gibi. Hasta mı oluyorum, diye düşündü, ama bunun da belirtisi yoktu. Kafası ağır değildi mesela, ağırlaşan bütün gövdesiydi, ateşi yoktu, üşümüyordu, ama

ısınmamıştı güne. Yeniden yatsa, sonra eskisi gibi güle oynaya kalksa. Buna engel olacak acil yapması gereken bir işi yoktu ama sabahı baştan almak gözünde büyüdü. Üzerindeki uyuşukluğun dışarı çıktığında geçeceğini düşündü.

İşe gitmek istemedi, aylıklık yapmak iyi gelebilir diye geçirdi içinden. Kendi kendinin patronu olduğu için bunu yapması mümkündü. Beraber çalıştığı arkadaşını arayıp konuşmak yerine mesaj göndermeyi yeğledi. Epeydir günün bu saatlerinde şehirde dolaşmamıştı. Hava kapalıydı, sulu kar serpiştiriyordu, işi olmayanın dışarıda durmak istemeyeceği bir hava, insanın içine işleyen bir soğuk vardı. Bunların iyi geleceği düşüncesiyle sokaklara vurdu. On beş-yirmi dakika içinde pes edip bir kafeye sığındı, içeride nereden geldiği belli olmayan bir cereyan vardı, biraz oturup sipariş vermeden çıktı. Az ötedeki bir başka kafeye girdi, orada da çalan müziği sevmeyi, kahve de istediği kadar koyu değildi. Çantasındaki gazeteyi bile çıkarmadan büyük yudumlarla içti kahveyi, bir şeyler okuyarak kahve içmek en sevdiği şeylerdendir oysa. Sabah içine uyandığı bu tatsız ruh hali geçmediği gibi giderek yer ediyordu sanki. Çok eski bir şehirde vardı, akşamüstleri gelirdi böylesi, şair sabahın köründe geleninden, gelmeyip de insanın içine düştüğü türünden söz etmemişti.

Hiçbir şey yapmak istemeyen insan öyle durur, şansı varsa karışanı görüşeni olmaz, bu isteksizlik geçene kadar bekler, ya da şanslı değildir ilene söylene yapması gerekenlerle uğraşırken iyi kötü açılır, o isteksizlik az biraz uzaklaşır. Alışılır yani, isteksizliğe ya da mecburiyete. Engin ise hem hiçbir şey yapmak istemiyor hem de yerinde duramıyordu, iki uçtan çekistiriliyormuş gibi. Tuhaf bir de telaş; geçmeyecek, alışmayacak, hep böyle tetikte, kalkmakla oturmak arasında kalacak. Kahve fincanıyla oynarken elinde, avucunda bir tuhafılık sezdi. Masadaki şekerliği kavradı sağ eliyle, tahmi-

ninden ağırdı, sandığı gibi alçıdan yapılmamış, taştan oyulmuş olmalıydı. Sıkıca tuttu, taşı hissetti, ağırlığını; ama tam olarak tutamamış gibi bir his, avucuyla şekerlik arasında bir boşluk, belki de bilemediği başka bir şeyin –neyin?– yarattığı bir doluluk, öyle ya da böyle, dün, önceki gün, daha öncesi, bir şeyi tutup dokunduğundaki gibi değildi sanki. Masaya dayadı avucunu, peşinden karşısındaki koltuğa bıraktığı çantanın askılarını çekiştirirdi, tuttu kaldırdı, gerisingeri aldığı yere bıraktı, şekerliği tuttuğundaki his sürdü hepsini yaparken. Avuçlarının içinde, parmaklarının ucunda dokunma duyusu azalmış gibi değil, ama tutup kavrama gücü eksilmişti sanki. Güç de değil, yetenek belki, yapabilirliğini yitirmişti, bir daha hiçbir şeye eskisi gibi dokunamayacak, hiç kimseye, kızlarına, Nilgün'e?

Bir rüyadan uyanamamak gibiydi, sıkışıp kalmıştı, arada bir yerdeydi, ne oradaydı ne öbür yanda, hem tutuyordu şekerliği hem tutmuyordu. Olur bazen böyle, diyesiydi, ama bunun sonsuza dek süreceği hissi vardı bir de, ileride hiçbir gün bir zamanlar –hatırlamaya çalıştığımız rüyanın zihnimizden uzaklaşma hızıyla daha da gerilerde kalan bir zaman dilimiydi bu “bir zamanlar”– tuttuğu gibi tutamayacaktı hiçbir şekerliği.

Yersiz bir telaşı içini kaplayan, bunu fark edecek kadar akli başındaydı, başkalarından giderek daha sık işittiği ama neye benzediğini hiç bilmediği panik atak böyle bir şey olmalıydı. Bileklerini masanın kenarına dayayıp ellerine odaklandı, birkaç kez çevirip içine dışına ayrı ayrı baktı. Soğuktan kanının çekilmiş, parmaklarının, avuç içinin büzüşmüş olabileceğini düşündü, hepsi buydu belki de. Ama sanki evdeyken de bu haldeydi; tutmakla, dokunmakla ilgili bir sıkıntısı yoktu ya da farkına varmamıştı ama her sabahki gibi değildi, bir şeyler eksilmişti, ağızından kelimeler, sabahından şakalar, işte şimdi de ellerinden kan çekilmişti. Ya da keli-

melerle, şakalarla, tutup dokunduklarıyla arasına başka bir şey girmişti. Kendi kendine, “Tanrım, ne oluyor bana böyle?” diye söylendi, yanında yöresinde birileri olmasa, yüksek sesle yinelerdi, teatral bir hava, nezih bir aksan katarak. Bunu yaptığını, kafedekilerin şaşkın bakındıklarını düşündü. Sabah kendisinde bulamadığı şaka gücünü hepten yitirmemişti şükür.

Derin bir soluk alıp şekerliği yeniden kavradı, avucunun içinde taşın dokusunu, serinliğini, ağırlığını hissediyordu, düşüreceği falan da yoktu, eli kolu tutuyordu, niye tutmasın, içini sabah beri kaplayan tuhaf hisler yanılısamaydı belli ki. Gececekti, gözde büyütmemek gerekirdi, belli ki yoldaydı hâlâ, onandı. Öyleyse yeniden sokağa çıkmak en doğrusuydu, çiviye çiviyle karşılık vermek.

Yukarıdan bir yerlerden buz rendeleniyor gibiydi, kar değildi yağın, iri, soğuk su damlalarıydı. Yüzüne değmiyor, düşmüyor, çarpıyorlardı, o denli sert esiyordu. Başta yağmur damlalarının soğukluğunu ve ıslaklığını hissedebilmekten hoşnuttu, bir yanılısamayı silip süpürüyorlardı, ama üşüdükçe rahatsız oldu. Yönünü değiştirdi, böylece yağmur mu, sulu kar mı, rendelenmiş buz mu olduğunu bilemediği damlalar yüzüne vurmazdı. Birkaç adım sonra hiçbir şeyin değişmediğini fark etti. Göğün adaleti. Rüzgâr yön değiştirip duruyordu, kim ne yana giderse gitsin, kaçarsa kaçsın, payına düşeni alacaktı. Birkaç saniye bile sürmedi gökten gelen adaletin verdiği huzur, göğün eşit pay etmesinin ne anlamı vardı, yerde herkesin giysisi, barınağı, yurdu, ocağı başkayken; bazıları için sırtını rüzgâra çevirip korunmak mümkün, bazıları için geldikleri yöne dönmek asla mümkün değilken.